

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/60/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816206316
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3816206316.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte, zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Mand'áka a členiek senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a JUDr. Ivety Sopkovej, vo veci navrhovateľky: Y. Y. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., Q. XXXX/XX, zastúpenej: JUDr. Margareta Polčíková, advokátka so sídlom Prievidza, Hviezdoslavova 3/A, proti odporcom: 1/ Y. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., F. 3, 2/ mal. U. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., Q. XXXX/XX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, o určenie otcovstva a o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 9C/92/2016- 361 zo dňa 07. novembra 2018, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. a II. p o t v r d z u j e .
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. a v súvisiacich výrokoch IV. a V. z r u š u j e a v e c m u v r o z s a h u z r u š e n i a v r a c i a n a ď a l š i e k o n a n i e .
- III. N a r i a d ť u j e n e o d k l a d n é o p a t r e n i e :

Ukladá odporcovi 1/ do právoplatného rozhodnutia vo veci samej platiť výživné na mal. odporkyňu 2/ v sume 120,- eur mesačne, vždy vopred, najneskôr do 20.-teho dňa mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, za ktorý sa výživné poskytuje, k rukám navrhovateľky, s účinnosťou od vykonateľnosti tohto rozsudku.

o d ō v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil, že Y. Q. je biologickým otcom mal. U. S., nar. XX.XX.XXXX v A. nad Q., ktorej narodenie je zapísané v knihe narodení Matričného úradu Žiar nad Hronom, zväzok XX, ročník XXXX, strana XXX por. č. XXX, narodennej matke Y. Y. S., rod. S., nar. XX.XX.XXXX (výrok I.). Výrokom II. mal. U. zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. Výrokom III. otcovi maloletej uložil s účinnosťou od 19.07.2016 do 31.07.2016 platiť na výživu mal. U. sumu 120,- eur mesačne, a od 01.08.2016 sumu 200,- eur mesačne, k rukám matky (navrhovateľky) mesačne vždy vopred, najneskôr do 15.teho dňa v mesiaci, ktorý predchádza mesiacu, za ktorý sa výživné poskytuje. Zročné výživné za obdobie od 19.07.2016 do vyhlásenia rozsudku vo výške 5287,20 eur uložil otcovi zaplatiť do rúk navrhovateľky do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Štátu - Slovenskej republike konajúcej prostredníctvom Okresného súdu Prievidza výrokom IV. priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 303,02 eur od otca maloletej, ktoré je povinný zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Prievidza. Navrhovateľke súd prvej inštancie výrokom V. priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 518,56 eur od otca maloletej, ktoré mu uložil zaplatiť na účet jej zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že navrhovateľka (ďalej aj „matka“) sa návrhom, ktorého zmenu pripustil uznesením zo dňa 16.02.2018 domáhala určenia, že odporca 1/ je biologickým

otcom mal.U. S., nar. XX.XX.XXXX (odporkyne 2/), z matky Y. Y. S., nar. XX.XX.XXXX; zverenia mal. U. do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. Ďalej žiadala, aby súd zaviazal odporcu 1/ s účinnosťou od 09.08.2016 platiť na výživu maloletej 200,- eur mesačne a uplatnila si i trovy konania. Ďalej uviedol, že po oboznámení sa s obsahom spisu, odbere a analýze krvných vzoriek navrhovateľky a odporcov 1/,2/ znalkyňa z odboru genetika, odvetvie analýza DNA Mgr. Zuzana Holešová, PhD. vypracovala znalecký posudok č. 9/2018, v ktorom určila metódou DNA, že pravdepodobnosť otcovstva Y. Q. k mal. U. S., nar. XX.XX.XXXX v percentuálnom vyjadrení je 100%, pričom je 1:484023819373-krát pravdepodobnejšie, než že sa nájde muž s rovnakým genetickým profilom. Otcovstvo označeného muža možno považovať za dokázané. Podľa potvrdenia MUDr. Sonogovej sa dieťa narodilo v 40.-tom týždni tehotenstva, v riadnom termíne, ktorý súhlasí s termínom počatia. Z rodného listu maloletého dieťaťa mal súd prvej inštancie preukázané narodenie maloletej (zrejme v dôsledku chyby v písaní uvádza X. Q. dňa XX.X.XXXX -pozn.), ako matka je v rodnom liste dieťaťa zapísaná navrhovateľka , otec uvedený v rodnom liste nie je. Z potvrdenia o poberaní prídavku na dieťa je zrejme, že matka poberala prídavok v sume 23,52 eur mesačne. Z potvrdenia o poberaní rodičovského príspevku za rok 2017 je zrejme, že matka poberala príspevok v sume 203,20 eur mesačne do troch rokov dieťaťa. Matka listinami preukazovala náklady: kópie dokladov o nákladoch za maloletú- nákup plienok, stravy, liekov, hračiek a oblečenia, rozhodnutie MÚ Handlová o dani z nehnuteľnosti 132,49 eur, plyn 157 eur mesačne, SIPO 49,14 eur mesačne, (TV,rozahls, elektrina, voda), faktúra za telefón 21 eur mesačne, poisťka 32 eur mesačne, potvrdenie o uzatvorení poisťnej zmluvy, uznesenie o dedičstve - z ktorého jej vznikla povinnosť zaplatiť 2218,26 eur ako dlžobu za plyn, čestným prehlásením Y. R. U. preukazovala návštevu matky u nej Bratislave vo februári a marci 2015, čestným prehlásením I. C. z 11.9.2015 preukazovala, že zabezpečila prepravu matke na vyšetrenia do Martina počas tehotenstva 27.05.2015, 04.06.2015, 18.06.2015, čo predstavovalo náklady 60 eur, že jej predala kozmetiku v sume 50 eur v období september až december 2016. čestným prehlásením X. U. preukazovala že označený otec mal v dlhodobom prenájme byt, na ul. U. X A., kde sa stretával aj s bývalou priateľkou počas ich vzťahu. K.. U. čestným prehlásením potvrdila, že označený otec vykonával v byte rekonštrukčné práce. Kolízny opatrovník navrhol určiť odporcovi 1/ (ďalej aj „otec“) výživné podľa návrhu matky, vzhľadom na výdavky matky i na to, že otec oddiaľuje plnenie svojej povinnosti, na ničom sa nepodieľa, celá ťarcha starostlivosti je na matke. Matka dieťaťa predložila pracovnú zmluvu, v súčasnosti pracuje na základnej škole, od 09/2018 sú na jej príjem exekučné príkazy (dostala sa do platobnej neschopnosti - úhrada dlhov po matke, z toho dôvodu je vedená exekúcia na ňu aj brata). Je v skúšobnej dobe jedného roka, požiadala o odklad týchto exekúcií, súd zatiaľ nerozhodol, napriek tomu jej exekútor strháva zrážky a dostáva len životné minimum 460 eur mesačne. Jej otec si bral úver, aby jej pomohol, keď bola tehotná, potom ho aj navyšoval, celková suma tohto úveru je 10 000 eur. Predložila výplatné lístky a ďalšie doklady o výdavkoch.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 94 ods. 1,2, § 36 ods. 1, § 24 ods. 1, § 25 ods. 2, § 65 ods. 1,2, § 62 ods. 1 až 3, § 75 ods. 2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1,3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a konštatoval, že z tvrdení matky, listín - čestných vyhlásení a znaleckého posudku znalkyne Y. Q., mal za preukázané, že otcom mal. U. je odporca 1/ Y. Q.. Označený otec odmietal spolupracovať na úkonoch nariadených súdom, opakovane sa nedostavoval na predvolania k znalcovi, a to aj napriek tomu, že išlo o tak dôležitú vec ako určenie otcovstva a výživného pre maloleté dieťa, ktoré je odkázané na výživu od rodičov. Navrhovateľka v konaní preukázala, že o maloletú sa ako matka vzorne stará. S dieťaťom bola do 03.09.2018 na rodičovskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok a prídavok na dieťa vo výške 238 eur. Finančne bola odkázaná na pomoc svojho otca a brata. Od 03.09.2018 pracuje ako učiteľka, má príjem cca 460 eur mesačne, pretože sú z jej platu vykonávané exekučné zrážky. Napriek veľkým ťažkostiam zabezpečuje všetky potreby dieťaťa od stravy, oblečenia, bývania a podpory jeho fyzického a psychického rozvoja. Maloleté dieťa vyrástlo a od 09/2018 nastúpilo do škôlky s čím súviseli jednorazové aj pravidelné výdavky. Navrhovateľka preukázala výdavky súvisiace s maloletým dieťaťom, na základe ktorých je možné určiť výživné pre maloletú adekvátne potrebám dieťaťa a to v sume 200 eur. Toto je primerané aj možnostiam otca a jeho majetkovým pomerom. Označený otec je spoločníkom v dvoch obchodných spoločnostiach, napriek tomu, že obe spoločnosti v daňovom priznaní v rokoch 2016, 2017 vykazovali stratu, z účtovnej závierky spoločnosti PILEX s.r.o. ku dňu 30.12.2016 vyplýva, že kapitálové fondy predstavujú sumu 205 304 eur a z tejto sumy 50% podiel pripadá na otca ako spoločníka, tj. v sume 102 652 eur. Táto suma mu bola zrejme v roku 2017 vyplatená, nakoľko kapitálový fond v spoločnosti bol zrušený, čo vyplýva z účtovnej závierky spoločnosti z roku 2017, kde už kapitálový fond nevykazuje žiadnu hodnotu. Tiež fakt, že sa otec nedostavoval na test otcovstva pre pracovnú zaneprázdnenosť, že sa intenzívne zaoberal pracovnou činnosťou z ktorej by mal mať

finančný prospech. Otec je zároveň zamestnaný v spoločnosti LESY SR, kde má pravidelný mesačný príjem a podľa názoru súdu je v jeho schopnostiach určené výživné platiť. V súlade s § 77 ods. 1 zákona o rodine súd prvej inštancie vyživovaciu povinnosť otca určil odo dňa narodenia dieťaťa, a to spätne. Dlhé výživné od 19.07.2017 do vyhlásenia rozsudku potom predstavuje sumu 5 287,2 eur s tým, že od dlžnej sumy súd odpočítal čiastku zaplateného výživného 352,80 eur.

4. O trovách konania štátu a navrhovateľky rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52, § 53, § 54, 55 § 57, § 58 CMP. Štátu priznal nárok na náhradu trov konania voči označenému otcovi, ktorý bol v konaní neúspešný, pretože zavinil trovy znaleckého dokazovania zavinil. Štátu vznikli trovy nariadeným znaleckým dokazovaním za znalečné vo výške 303,02 eur, celkovo bolo znalečné 513,02 eur, suma vo výške 210,- eur bola uhradená zo zálohy zloženej otcom na účet súdu. Označený otec v konaní tvrdil, že nie je biologický otec dieťaťa, hoci si musel byť vedomý, že ako otec dieťaťa pripadá do úvahy. Musel potom počítať aj s tým, že v konaní nemusí byť úspešný. Rozhodnutie o návrhu navrhovateľky vzhľadom na tvrdenia označeného otca si vyžadovalo vykonať znalecké dokazovanie, s ktorým boli spojené náklady a vzhľadom k neúspechu v konaní je spravodlivé, aby tieto náklady znášal označený otec. V danom prípade si i navrhovateľka uplatnila aj nárok na náhradu trov konania a súd jej náhradu trov konania priznal v súlade s § 53 CMP.

5. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal včas odvolanie odporca 1/, v ktorom žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že v bode 10 rozsudku sa uvádza dieťa X. Q., nar. XX.XX.XXXX, teda nie je zrejmé, o akom dieťati súd prvej inštancie rozhodoval, rozsudok je zmätočný a mal by byť zrušený. Súd nevzal do úvahy jeho skutočné príjmy pri určení výživného. Má dve staršie deti, u ktorých sú vyššie výdavky. H. N. Q., nar. XX.XX.XXXX je študentkou Ekonomickej fakulty Univerzity M. Belu v Banskej Bystrici, druhá dcéra N. Q., nar. XX.XX.XXXX, je žiačkou 9. triedy základnej školy. L. prvej inštancie postupoval jednostranne v prospech maloletej, priklonil sa k navrhovateľke a uznal jej všetky výdavky, ktoré on rozporoval. V priebehu rokov 2015 až 2018 bol zamestnaný v spoločnostiach, kde mal príjmy na úrovni minimálnej mzdy. V spoločnosti PENAM dosahoval príjem asi 450,- eur mesačne, v mäsokombináte asi 550,- eur mesačne a v Nicholtracte asi 450,- eur mesačne. Od apríla 2017 do júna 2018 bol bez príjmu, následne sa zamestnal v spoločnosti LESY SR, kde mal uzatvorenú pracovnú zmluvu na dobu určitú do 31.12.2018. Tento pracovný pomer ukončil na základe dohody o rozviazaní pracovného pomeru zo dňa 14.12.2018. Od 01.01.2019 je opäť nezamestnaný a bez príjmu. Do evidencie uchádzačov o zamestnanie ho nezaevidovali, pretože je stále vedený ako spoločník a konateľ v dvoch obchodných spoločnostiach, ale tieto nevykonávajú žiadnu obchodnú činnosť. Keďže vykazujú daňové nedoplatky, nie je možné ich zrušiť. Vo veci mal. U. S. mu už na základe odvolania krajský súd znížil výživné zo sumy 200,- eur na sumu 120,- eur mesačne. Poukázal na svoje výdavky na inkaso 198,74 eur mesačne, elektrinu 30,- eur mesačne, rozhlas a TV 4,64 eur mesačne, plyn 13,- eur mesačne, poistenie pri výkone zamestnania 34,70 eur mesačne a v roku 2016 uhradil 600,- eur za karty potrebné na vedenie nákladného motorového vozidla, pretože to potreboval pre výkon práce. Nevlastní žiaden majetok väčšej hodnoty, motorové vozidlo zn. SEAT je nepojazdné, ďalej má motorové vozidlo WV Golf, r. výroby 1994. Pokiaľ ide o kapitálové fondy, ktoré uvádza súd prvej inštancie, od roku 2013 spoločnosť nevykonáva žiadnu ekonomickú činnosť. Spoločnosť bola v strate, z ekonomického hľadiska práve evidovaním kapitálových fondov nespádala do kategórie spoločnosti, ktoré boli povinné podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Má viacerých odberateľov, u ktorých nie je vylúčené riešenie neuhradených pohľadávok práve podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu. Kapitálové fondy vytvorené v rokoch 2005 až 2008 hlavne nepeňažnými vkladmi boli použité na úhradu účtovných strát v roku 2009 vo výške 102 944,- eur, v roku 2010 vo výške 149 455,- eur, v roku 2011 vo výške 2 638,- eur a v roku 2012 vo výške 2 259,- eur. V žiadnom prípade nebolo možné kapitálové fondy použiť na výplatu pre spoločníkov, pretože boli tvorené nepeňažnými vkladmi. Jeho situácia mu umožňuje platiť na dieťa výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima. V súvislosti s výškou určeného výživného namietal aj výšku ročného výživného. Nesúhlasil ani s trovami štátu a trovami konania navrhovateľky. K odvolaniu pripojené listinné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení ohľadne jeho príjmov a výdavkov.

6. Navrhovateľka sa k odvolaniu odporcu 1/ písomne vyjadrila tak, že s ním nesúhlasí. Súd prvej inštancie rozhodol správne a zákonne. Odporca 1/ odvolanie vo vzťahu k výroku o určení otcovstva nijakým spôsobom neodôvodnil. Všetky ňou predložené výdavky boli nevyhnutné a odôvodnené. Poukázala na to, že počas rodičovskej dovolenky poberala len rodičovský príspevok vo výške 225,- eur mesačne a nemala iný príjem. Odporca 1/ sice uviedol, že má dve ďalšie dcéry, ale neuviedol, aké výdavky v

súvislosti s nimi má. Jeho dcéra N. je vlastníčkou bytu zapísaného na LVč. XXXX, k.ú. N., v ktorom býva odporca 1/ so svojou rodinou. Odporca 1/ žije so svojou manželkou, na výdavkoch spojených s bývaním by sa mali podieľať obidvaja. Odporca 1/ v odvolaní uvádza podstatne nižšie príjmy u jednotlivých zamestnávateľov, ako boli zistené v konaní Okresného súdu Prievidza sp.zn. 16C/322/2015. Pokiaľ pracoval v nočných hodinách a dlhšie ako 8 hodín denne, mal by dostať aj mzdové zvýhodnenia a mzdové kompenzácie. Pokiaľ odporca 1/ tvrdí, že zo spoločnosti nemá už 10 rokov žiaden príjem, spoločnosť PILMET, s.r.o. v roku 2014 vykázala tržby 27 974,- eur. S odporcom 1/ sa navrhovateľka zoznámila a stýkala v období od decembra 2014 do marca 2015. Stretávali sa v prenajatom byte vo Zvolene, ktorý mal v nájme odporca, za ktorý platil nájom a investoval aj do jeho rekonštrukcie. Pokiaľ by mal odporca ním deklarovaný nízky príjem, takéto výdavky by si nemohol dovoliť. V súdnom konaní ospravedlňoval svoju neúčast' na pojednávaniach pracovnými povinnosťami, pričom v odvolaní uvádza, že od apríla 2017 do júna 2018 nemal žiaden príjem. Pokiaľ nemá momentálne žiaden príjem a nie je evidovaný na úrade práce, nie je zrejmé z čoho platí svoje výdavky a výdavky na svoje dve ďalšie dcéry. Pracovnú zmluvu so spoločnosťou LESY SR mal uzavretú do 30.06.2019, ukončil ju predčasne. Z tabuľky uvádzanej v odvolaní nevyplýva, že by kapitálové fondy spoločnosť použila na krytie strát spoločnosti, túto skutočnosť odporca nepreukázal. Odporca 1/ si stratu nemohol zákonne umoriť tak, ako to tvrdí v podanom odvolaní s poukazom na § 30, § 52za ods. 4 zákona o dani z príjmov. Z dokladov, ktoré navrhovateľka predkladá, je zrejmé, že spoločnosť PILEX JM, s.r.o., má voči z pôvodnej poisťovni dlh titulom platenia predčavku poisťného v sume 1207,98 eur ku dňu 22.01.2019. To znamená, že spoločnosť funguje, je ekonomicky činná, pretože má zamestnancov. Suma určeného výživného je primeraná vzhľadom na odôvodnené potreby dieťaťa a možnosti odporcu. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

7. Opatrovník mal. odporkyne 2/ sa k odvolaniu odporcu 1/ písomne vyjadril tak, že s ním nesúhlasí. Všetky potreby dieťaťa doposiaľ zabezpečovala matka, ktorá zabezpečovala aj každodennú osobnú starostlivosť o dieťa. Otec dieťaťa nespolupracoval na úkonoch nariadených súdom, zámerne tým odďaľoval konečné rozhodnutie súdu. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny pretože pomery otca mu umožňujú platiť určené výživné.

8. Odporca 1/ sa k vyjadreniu matky písomne vyjadril tak, že s ním nesúhlasí, trval na tom, že rozhodnutie je zmaťochné. Do úvahy nemožno vziať výdavky matky ani jej exekučné konania, jeho exekučné konanie nie sú ani spomenuté. Podľa jeho názoru je určené výživné 200,- eur mesačne na dieťa, ktoré má 3 roky, príliš vysoké. Skutočnosť, že jeho dcéra vlastní byt, nie je podstatná. Pokiaľ ide o obchodné spoločnosti, poukázal na svoje vyjadrenia v odvolaní.

9. Odporca 1/ sa písomne vyjadril k vyjadreniu opatrovníka odporkyne 2/ tak, že s ním nesúhlasí. Opatrovník šetřil pomery maloletej, nie jeho pomery, skutočnosť, či spolupracoval pri úkonoch súdu, nie je podstatná.

10. Navrhovateľka sa vyjadrenie odporcu 1/ písomne vyjadrila tak, že podľa zákona o rodine súd prihliada aj na osobnú starostlivosť o dieťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť poskytnutím vecných plnení, ako je bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a osobná starostlivosť. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku správne zohľadnil aj jej osobnú starostlivosť o dieťa. Určené výživné ani nepokrýva v plnej výške jeho nároky.

11. Opatrovník vo vzťahu k vyjadreniam strán zotrval na svojom predchádzajúcom písomnom stanovisku.

12. Odporca 1/ sa ďalej písomne vyjadril tak, že zotráva na predchádzajúcom stanovisku. Navrhovateľka ako matka má tiež vyživovaciu povinnosť a pokiaľ by plnila výživné vo výške 200,- eur mesačne, dieťaťu by prislúchalo 400,- eur mesačne, čo je príliš veľa vzhľadom na jeho vek. Nesúhlasil s tým, aby navrhovateľke boli priznané trovy konania.

13. Ďalšie písomné vyjadrenia vo veci podané neboli.

14. Krajský súd v Trenčine ako súd odvolací, preskúmal vec v intenciách ustanovení § 2 ods. 1,2, § 65 a 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

15. V zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nebolo potrebné na prejednanie odvolania odporcu 1/ nariaďovať pojednávanie.

16. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutej časti čo do výroku I. a II. vecne správny, a preto je potrebné ho v tejto časti potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP. V napadnutej časti rozsudku čo do výroku III. a v súvisiacich výrokoch o trovách konania IV. a V. odvolací súd zistil dôvod pre jeho zrušenie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP.

17. Odporca 1/ výslovne uviedol, že sa odvoláva proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu. Súhlasil len s výrokom II. o zverení dieťaťa do starostlivosti matky, avšak zároveň namietal určenie jeho otcovstva výrokom I., ktoré výroky sú výrokmi vzájomne prepojenými a súvisiacimi, a preto (s poukazom na § 65 CMP) odvolací súd preskúmal správnosť všetkých výrokov rozsudku súdu prvej inštancie.

18. Odvolacie námietky otca spočívajú v tom, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil jeho majetkové a zárobkové pomery ako i odôvodnené potreby dieťaťa, nezachoval rovnosť strán v konaní a v zmätočnom odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie (odvolacie dôvody § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, § 62 ods. 1 CMP)

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. i o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní.

20. Čo sa týka odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 62 ods. 1 CMP (súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci), na rozdiel od všeobecnej úpravy je v mimosporovom konaní zavedený systém úplnej apelácie, teda ešte aj v odvolacom konaní je možné prednášať nové skutočnosti a predkladať nové dôkazné návrhy. Vzhľadom na zásadu uvedenú v čl. 6 CMP, a to povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci (uplatnenie vyšetrovacieho princípu), v mimosporovom konaní možno odvolanie odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

21. Pokiaľ ide o rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. a II., odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne právne posúdil. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku v tomto smere uviedol, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Odporca 1/ v odvolaní neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých odvodzuje nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie o určení jeho otcovstva k mal. odporkyňi 2/ alebo o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti matky. Pokiaľ v tomto smere namieťa nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý v bode 10 uvádza, že z rodného listu mal preukázané narodenie mal. X. Q. dňa XX.XX.XXXX, ide o zrejmu chybu v písaní (keďže súd prvej inštancie oboznámil rodný list mal. U. S. na pojednávaní dňa 07.11.2018 a je nepochybné, že celý rozsudok súdu prvej inštancie sa týka mal. odporkyne 2/ U. S., nar. XX.XX.XXXX), ktorá nemá na posúdenie veci vplyv. Súd prvej inštancie pri určení otcovstva odporcu 1/ k mal. odporkyňi 2/ správne vychádzal z tvrdení navrhovateľky, listinných dôkazov a záverov znaleckého dokazovania, ktoré odporca 1/ ani v odvolaní nespochybnil. Odvolací súd sa stotožnil i s jeho záverom o potrebe zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti navrhovateľky, vzhľadom na to, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie v tomto smere vyplynulo, že o dieťa vo veku 3 rokov sa stará výlučne navrhovateľka- matka, odporca 1/ sa o dieťa nezaujíma a starostlivosť oň žiadnym spôsobom nezabezpečuje. Odporca 1/ v odvolaní sám uviedol, že so zverením dieťaťa do osobnej starostlivosti matky súhlasí.

22. Odvolací súd v tejto časti konania nezistil ani odporcom 1/ namietané porušenie rovnosti procesných strán. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). Obsah spisu nedáva podklad

pre záver, že by súd prvej inštancie porušil zásadu rovnosti procesných strán. Súd prvej inštancie vytvoril obom procesným stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany. Vzhľadom na námietky žalobcu smerujúce najmä k nevyváženému spôsobu dokazovania, odvolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného sporového i mimosporového konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 52/03).

23. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. a II. potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

24. Vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III., odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné ho zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP.

25. Súd prvej inštancie pri určení výšky výživného na mal. odporkyňu 2/ vychádzal z pomerov na strane matky, ktorá bola s dieťaťom do 03.09.2018 na rodičovskej dovolenke a poberala len rodičovský príspevok a prídavok na dieťa vo výške 238,- eur mesačne. Od 03.09.2018 pracuje ako učiteľka, má príjem cca 460,- eur mesačne, pretože sú z jej platu vykonávané exekučné zrážky. Taktiež zohľadnil odôvodnené potreby mal. dieťaťa, ktoré od 09/2018 nastúpilo do škôlky, s čím súvisia jednorazové aj pravidelné výdavky. Pokiaľ ide odporcu 1/, súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že tento je spoločníkom v dvoch obchodných spoločnostiach, ktoré podľa daňových priznaní v rokoch 2016, 2017 vykazovali stratu. Zohľadnil i fakt, že z účtovnej závierky spoločnosti PILEX s.r.o. ku dňu 30.12.2016 vyplýva, že kapitálové fondy predstavujú sumu 205 304 eur (50% podiel pripadá na otca ako spoločníka), ktorá suma mu bola zrejme v roku 2017 vyplatená, nakoľko kapitálový fond v spoločnosti bol zrušený. Súd prvej inštancie tiež prihliadol na to, že otec sa nedostavoval na test otcovstva pre pracovnú zaneprázdnenosť, teda sa intenzívne zaoberal pracovnou činnosťou, z ktorej by mal mať finančný prospech. Otec je zároveň zamestnaný v spoločnosti LESY SR, kde má pravidelný mesačný príjem a je v jeho schopnostiach platiť určené výživné.

26. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného, ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného, ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

27. Po preskúmaní veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie popísané kritéria neskúmal v dostatočnom rozsahu a odvolacia námietka otca tak bola v tomto smere dôvodná.

28. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, či bol otec dieťaťa od doby narodenia dieťaťa zamestnaný a ak áno, kde, aký príjem dosahoval a z akého dôvodu došlo k ukončeniu toho- ktorého pracovného pomeru. Súd prvej inštancie síce uvádza, že ku dňu vyhlásenia rozsudku bol zamestnaný v spoločnosti LESY SR, nezaoberal sa ale výškou príjmu, ktorý odporca 1/ v tejto spoločnosti dosahoval ani povahou jeho pracovného pomeru. Zo skutočností, uvádzaných otcom v odvolaní je zrejmé, že tento pracovný pomer bol ukončený dohodou predčasne, avšak nie je zrejmé, z akých dôvodov. Taktiež súd prvej inštancie nevyhodnotil, či odporca je (bol) evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie, v akých časových úsekoch a ak nie, z akého dôvodu. Súd prvej inštancie nezisťoval náležitým spôsobom skutočností ohľadne zdravotného stavu otca, jeho pracovných zručností, kvalifikácie a možnosti zamestnať sa. Nezaoberal sa otázkou, či príslušný úrad práce eviduje miesta, na ktoré by bol otec dieťaťa vhodným uchádzačom, či mu bolo nejaké miesto ponúknuté a ak áno, či a z akých dôvodov otec dieťaťa prácu nezískal. Ďalej, s poukazom na možnosť súdu vychádzať pri určení výšky výživného i z tzv. potenciálneho príjmu otca, v konaní nebolo zisťované, aký je priemerný príjem osôb zo zamestnania s obdobnou kvalifikáciou ako má otec dieťaťa (napríklad dotazmi na spoločnosti, zaoberajúce sa danou podnikateľskou činnosťou). Taktiež sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal otázkou či odporca 1/ má i iné vyživovacie povinnosti a ich výškou, jeho osobnými pomermi a jeho výdavkami na bývanie, domácnosť a podobne. Ďalej sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku nezaoberal dostatočne otázkou, aké exekúcie a na základe akých dôvodov sú vedené na majetok matky (prípadne i otca). Je pravdou, že odporca 1/ v konaní v tomto smere nespolupracoval a na pojednávaníach súdu sa zúčastňoval len sporadicky, avšak mimosporové konanie je ovládané vyšetrovacím princípom (čl. 6 CMP), v zmysle ktorého je potrebné zistiť skutočný stav vecí a za týmto účelom je súd povinný vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí. I podľa záverov Ústavného súdu SR v rozhodnutí sp.zn. IV. ÚS 78/2003 všeobecný súd je povinný a oprávnený v nesporových konaniach vykonávať dôkazy nielen v rozsahu svojej zákonnej kompetencie, ale aj v rozsahu ústavnej zodpovednosti za zistenie skutkového stavu, ktoré nemôže závisieť od vôle účastníkov konania.

29. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie v naznačenom smere (bod 28) tak, aby boli úplne zistené pomery na strane účastníkov a až na základe komplexného zhodnotenia pomerov na strane všetkých zainteresovaných účastníkov vo veci opätovne rozhodne.

30. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. o určení vyživovacej povinnosti odporcu 1/ a o s tým súvisiacom zročnom výživnom, ako i v súvisiacich výrokoch o trovách konania (IV. a V) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je právny názor odvolacieho súdu záväzný (§ 391 ods. 3 CSP).

31. Podľa § 324 ods.1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

32. Podľa § 325 ods.1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

33. Podľa § 360 ods.1, 2 CMP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej.

34. Podľa § 366 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

35. Podľa § 362 veta druhá CMP odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

36. Neodkladné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej, ale zásadne len dočasnej úpravy rodinnoprávných vzťahov. Dočasnosť opatrenia spočíva v tom, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov konania, ani tretích osôb, pričom pri jeho nariadovaní prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho, sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním rozhodnutia vo veci samej,

pretože takéto dokazovanie presahuje rámec konania v časti o nariadenie neodkladného opatrenia. Z tohto dôvodu zákon ani nepredpokladá, aby pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení, súd vykonával dokazovanie (§ 322 CSP). Je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, od ktorých sa odvodzuje opodstatnenosť návrhu, aspoň osvedčené.

37. Neodkladné opatrenie vo veciach platenia výživného môže súd nariadiť na návrh alebo aj bez návrhu ako v súdnej veci, ak ide o výživné pre maloleté dieťa. Právny dôvod na uloženie tejto povinnosti vyplýva zo zákona o rodine. Odvolací súd zdôrazňuje, že určujúcim hľadiskom pri rozhodovaní, vo veciach, ktoré sa ho bezprostredne týkajú, je jednoznačne záujem maloletého dieťaťa (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 5 zákona o rodine).

38. Podľa § 62 ods. 1 až 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

39. Z obsahu spisu vyplýva, že odporca 1/ na výživu mal. odporkyne 2/ od jej narodenia dňa 02.11.2015 do dňa vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie dňa 07.11.2018 uhradil na výživnom sumu 352,80 eur a jej výživu zabezpečuje v zásade v celom rozsahu len matka. Maloletá má tri roky, navštevuje predškolské zariadenie, s čím sú nepochybne spojené jednorazové i opakované výdavky. Ďalšie výdavky na dieťa predstavujú náklady na plienky 40,- eur mesačne, stravu 120,- eur mesačne, lieky 20,- eur, kozmetiku 10,- eur mesačne, poistenie 16,- eur mesačne, oblečenie, obuv, hračky. Absolvovala doplnkové očkovanie za 45,- eur.

40. Matka, ktorá je zamestnaná a dosahuje príjem asi 460,- eur mesačne (po exekučných zrážkach), býva so svojim otcom v rodinnom dome s mesačnými nákladmi na bývanie 206,14 eur (157,- eur plyn, 34,50 eur elektrina, RTVS 4,64 eur, voda 10,- eur) s polročnými nedoplatkami za vodu po 100,- eur a daňou z nehnuteľností 132,- eur ročne. Uvedené náklady zdieľa v 1-ici s otcom. Ďalej má bežné výdavky na stravu, hygienu a ošatenie.

41. Otec dieťaťa podľa vlastných tvrdení nemá momentálne žiaden príjem a nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie z dôvodu, že je spoločníkom v dvoch spoločnostiach. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie je zrejmé, že naposledy bol zamestnaný v spoločnosti LESY SR, ktorý pracovný pomer bol ukončený predčasne dohodou. Predtým pracoval v spoločnosti Nicholtrakt, kde podľa vlastného vyjadrenia dosahoval príjem do 600,- eur mesačne. Je spoločníkom v dvoch obchodných spoločnostiach, na ktoré nebol vyhlásený konkurz a nie sú v likvidácii. Má dve ďalšie vyživovacie povinnosti, pričom nie je zrejmé, v akej výške si tieto plní. Podľa tvrdení otca v odvolaní jeho mesačné náklady na bývanie predstavujú sumu 246,38 eur (198,74 eur inkaso, 30,- eur elektrina, 13,- eur plyn, RTVS 4,64 eur), taktiež má bežné výdavky na stravu, hygienu a ošatenie.

42. Vzhľadom na vyššie popísané skutočnosti, zistené dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie, odvolací súd zastáva názor, že v záujme mal. dieťaťa je potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania a upraviť vyživovaciu povinnosť otca k mal. odporkyne 2/ formou neodkladného opatrenia a zaviazat ho prispievať na výživu mal. odporkyne 2/ v nevyhnutnej miere sumou 120,- eur mesačne, do právoplatného skončenia veci. Otec na výživu mal. dcéry prispieva v nedostatočnej miere, všetky náklady na jej výživu a výchovu znáša od jej narodenia matka. Otec dieťaťa dlhodobo podniká a síce v konaní poukazuje v konaní na svoje podnikateľské neúspechy, ale doposiaľ neuviedol, z akého dôvodu - za účelom momentálneho zabezpečenia výživy všetkých svojich detí, ktorá povinnosť je základnou povinnosťou každého rodiča - sa nemôže v tomto obore (prípadne aj v inom) zamestnať ako zamestnanec, prípadne si zabezpečiť peňažné prostriedky brigádne. Na druhej strane, podľa podaní odporcu 1/ v priebehu prvoinštančného konania je veľmi pracovne vyťažený. Z jeho vyjadrení

je evidentné, že má k dispozícii peňažné prostriedky, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že plnenie si zákonnej vyživovacej povinnosti otca k mal. deťom je z hľadiska zákona pohľadávkou prednostnou a akékoľvek ďalšie výdavky povinného rodiča majú miesto až potom, ako táto bude v zodpovedajúcej miere uspokojená. Otec dieťaťa sa nemôže odvolávať na svoju prechodnú nepriaznivú situáciu v súvislosti s podnikaním, pretože je zákonnou povinnosťou otca z hľadiska primeranosti svojho finančného zaťaženia nastaviť si toto tak, aby prednostne a za každých okolností zabezpečil plnenie svojej zákonnej vyživovacej povinnosti v zodpovedajúcej, s určujúcimi zákonnými kritériami súladnej miere a až prostriedky ktoré mu následne zostanú, môže ďalej dôvodne rozvrhnúť na svoje ďalšie výdavky. Vzhľadom na tieto doposiaľ zistené skutkové okolnosti je namieste záver o schopnosti odporcu 1/ prispievať na výživu mal. odporkyne 2/ výživným v nevyhnutnej základnej sume 120,- eur mesačne.

43. Z týchto dôvodu odvolací súd rozhodol podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 CSP, § 360 ods. 1,2, § 362, § 366 CMP tak, ako je uvedené vo výroku III. tohto rozsudku. Následne, v konaní vo veci samej bude úlohou súdu prvej inštancie komplexne zhodnotiť majetkové, zárobné a osobné pomery oboch rodičov dieťaťa a určiť bežné zodpovedajúce výživné v zmysle zákonných zásad.

44. S poukazom na skutočnosť, že t.č. prebieha konanie vo veci samej, týkajúce sa úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, je potom bez relevancie ukladanie povinnosti účastníkom podávať návrh vo veci samej podľa § 360 ods. 2 CMP.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).